

Webinar 'De circulaire economie, is die al rond?'

Vragen & antwoorden

Martijn Savenije - CEO
+31 6 83 58 63 02
m.savenije@spakcs.nl

9 februari 2023

Vraag en antwoord

Over circulaire economie praten is leuk, maar met circulaire economie aan de slag gaan nog veel leuker! Daarom gaven we tijdens de Week van de Circulaire Economie een live event & webinar. 'De circulaire economie, is de al rond?'. We gingen aan de slag met de Spaak Circulariteitsmeter. Een meter die handvatten geeft om direct aan de slag te gaan.

Tijdens en na het event kwamen er waardevolle vragen vanuit het publiek. Vragen die aanzetten tot nadenken en een mooi gesprek. Hieronder lees je alle vragen en antwoorden die deze middag voorbijkwamen terug. Wil je de hele webinar terug kijken? Dat kan hier:

[De circulaire economie, is die al rond? - YouTube](#)

1. Waar lopen partijen in de praktijk tegenaan die aan de slag gaan met circulaire economie?

Allereerst zijn onze bestaande set aan wet- en regelgeving en onze systemen niet ingericht om mee te gaan in de snelheid die de verandering naar een volledig circulaire economie nodig heeft. Onze economie is ingericht op winst en groei. In beginsel is daar niets mis mee. Maar wanneer dit de enige drijfveer is zullen bedrijven niet gestimuleerd worden minder te produceren en daarmee minder uit te stoten. Maar ook de inrichting van onze subsidieregelingen dragen niet bij. Zo gaat er in Nederland drie keer meer subsidie naar de fossiele industrie dan naar het klimaat. En nog een voorbeeld is het beleid voor bijvoorbeeld tenders en

aanbestedingen vanuit de overheid. Deze is nog niet ingericht op een volledig circulair scenario.

Als tweede zien we dat de doelen die we onszelf gesteld hebben om in 2050 volledig circulair te zijn te ver weg en te groots zijn. Want waar te beginnen? Er is behoefte aan een stappenplan en concrete handvatten naar dit doel toe. Want die eerste stap zetten is vaak het lastigst. Uit deze behoefte is de Spaak Circulariteitsmeter ontstaan. Een meter die aan de hand van de volgende zes spaken in kaart brengt waar de knelpunten binnen jouw organisatie liggen:

1. Grondstoffen
2. Emissie voetafdruk
3. Regeneratie
4. Transparantie
5. Ketenvaardigheid
6. Waardeverdeling

Meer informatie over de Circulariteitsmeter en de zes spaken, vind je in '[De Spaak Circulariteitsmeter](#)'.

2. Hoe werkt de Circulariteitsmeter in de praktijk?

De meter is gebaseerd op activiteiten die een organisatie geïmplementeerd heeft. We kijken bijvoorbeeld naar hoe snel de organisatie reageert op de wet- en regelgeving in een specifieke branche. Loop je voorop of doe je het minimale? Met een speciaal ontwikkelde vragenlijst en inzichten uit de organisatie zelf maakt Spaak op waar de organisatie staat en welke stappen er genomen kunnen worden om de circulariteit naar een hoger niveau te brengen. De circulariteitsmeter bestaat uit zes spaken en vier niveaus. Dat betekent dat er (minstens) 24 relevante interventies zijn. Dit zijn praktische stappen om mee aan de slag te gaan. Afhankelijk van de grootte van een project kijken we aan het eind (of al tussendoor) hoe de stappen verlopen en maken we de vooruitgang

zichtbaar op de meter. Dit geeft bedrijven in één oogopslag een beeld van waar ze begonnen en waar ze nu staan.

3. Kun je de zes pijlers altijd invullen?

Wij vinden dat voor een echt circulaire oplossing over alle pijlers, ofwel spaken, moet worden nagedacht. In de praktijk heeft het ene concept of organisatie een duidelijkere connectie met de ene spaak dan met de andere. Ook is het zo dat er voor bepaalde bedrijven of industrieën een limiet zit aan hoe circulair ze kunnen worden, niet alle bedrijven/bedrijfsmodellen hebben een plek in een circulaire economie.

4. Hoe overtuigen jullie bedrijven om hoogwaardigheid te verkiezen boven financiële overwegingen?

Hoogwaardigheid hoeft niet altijd in conflict te zijn met een financiële overweging. In een goed circulair model werk je met iets dat heel makkelijk te recyclen is, waardoor de impact laag is. Of iets dat heel lang mee gaat, makkelijk te repareren of modulair is. Daarin is de financiële prikkel een hele belangrijke driver om het anders te doen, met het idee dat dat verdienmodel veel langer mee kan gaan en meer perspectief geeft voor de toekomst. Verspilling wordt alleen maar duurder de komende jaren. Daar moeten bedrijven op inspelen. In een tijd van hoge grondstofprijzen zie je dat er vaak korte termijn keuzes gemaakt worden. Wij stimuleren bedrijven om alvast voor te sorteren op de toekomst, ook al is dat nog niet meteen financieel aantrekkelijk.

5. Hoe maak je een duurzaam businessmodel als er minder geconsumeerd moet worden?

Macro-economisch moeten we minder consumeren. Maar hoe verkoop je dit aan een bedrijf dat door meer

te produceren meer omzet en winst maakt? Hoe maak je aan deze bedrijven duidelijk dat deelnemen aan de circulaire economie de enige manier is om in de toekomst te blijven bestaan? Wij helpen bedrijven op een creatieve en innovatieve manier naar hun productieproces te kijken. Wanneer je je ketenverantwoordelijkheid neemt en met de keten in gesprek gaat komen er andere businessmodellen op tafel. Denk bijvoorbeeld aan het maken van modulaire producten. Een goed voorbeeld hiervan is Fairphone.

6. Hoe vind je ketenpartners en hoe krijg je iedereen mee?

Spaak maakt gebruik van haar brede netwerk om relevante partners voor samenwerkingen te identificeren. Middels (kleine) haalbaarheidsprojecten of workshops testen we de potentie van de ketensamenwerking en werken we vanaf daar verder. Een goed startpunt is vaak om de dagelijkse realiteit even los te laten en met elkaar eerst helder te krijgen welk hoger doel iedere partij nastreeft. Het is belangrijk dat je qua doel op één lijn zit, de dagelijkse praktijk volgt daaruit. Afhankelijk van je vraagstuk kan een gemeente, een impact hub of het versnellingshuis ook helpen bij het vinden van partners.

7. Hoe krijg je in een organisatie alle koppen dezelfde kant op?

Ten eerste is het belangrijk dat de (circulaire)doelen en ambities van de organisatie voor iedereen in elke laag duidelijk zijn. Vaak is er binnen een organisatie een duurzaamheidsmanager, of een intrinsiek gemotiveerde medewerker. Dit zijn belangrijke personen om verandering in gang te zetten, toch heb je de hele organisatie nodig om verandering de verankeren in de organisatie.

Ten tweede zien we vaak dat verschillende afdelingen niet goed met elkaar communiceren, elkaar in eerste

instantie tegen lijken te werken, terwijl ze elkaar eigenlijk kunnen helpen. Bijvoorbeeld, een bedrijf wil kosten besparen en verteld aan inkoop en afvalverwerking dat het goedkoper moet. Over het algemeen geldt de vuistregel 'Shit in is shit out'. Hoe goedkoper inkoop inkoop, hoe duurder de afvalcontracten worden. Door de afdelingen beter met elkaar te laten communiceren zou inkoop betere spullen kunnen aanschaffen, wat in eerste instantie wat meer zal kosten. Als het goed is betaalt dit zich in de lange termijn terug doordat er minder kosten zijn op afvalverwerking en bij inkoop, omdat spullen langer meegaan. Dit brengt financieel voordeel, maar zorgt er ook voor dat minder grondstoffen worden verbruikt.

Dit brengt ons bij het derde punt en dat is dat het belangrijk is om het financiële plaatje, de business case en de (technische) onderbouwing naast de doelen van het bedrijf te leggen. Om alle lagen in de organisatie mee te krijgen moet het voorstel op vele vlakken kloppen. Tot slot, verandering gaat gepaard met trial en error, laat dus ruimte voor experimenten en fouten maken.

8. Hoe kunnen we start-ups, die bezig zijn met iets moois te ontwikkelen verder brengen?

Hier zien wij een grote kans voor de overheid. Want waarom gaat er niet meer overheidssteun naar bedrijven die ons verder gaan brengen naar een circulaire economie? Er zijn zoveel goede ideeën en initiatieven. Laat dit een oproep zijn aan onze overheid. Zij moet verantwoordelijk nemen en meer geld vrijmaken voor partijen die onze planeet verder helpen.

Ook valt er nog veel te verbeteren wanneer het gaat om het inschrijven op bijvoorbeeld tenders. Start-ups kunnen vaak niet meedoen aan grote tenders. Omdat

ze ofwel te weinig omzetten of hun portfolio nog te klein is. Een vicieuze cirkel, want zonder opdrachten geen grotere omzet en uitbreiding van hun portfolio en zonder omzet en gevuld portfolio geen nieuwe opdrachten. Wat zou helpen is wanneer grote bedrijven in hun inkoopbeleid een stuk flexibeler maken. Zo krijgen start-ups de kans om mee te doen aan tenders door bijvoorbeeld het vormen van een consortium met andere partijen.

9. Aan wat voor soort vraagstukken werkt Spaak?

De visie van Spaak is een economie die in dienst staat van mens en natuur. Dat doen we door circulaire businessmodellen te ontwikkelen. Binnen die businessmodellen werken we aan verschillende vraagstukken, het liefst in combinatie. Want duurzame verandering bestaat vaak uit een aantal aan elkaar gelinkte vraagstukken. Aan de hand van de Circulariteitsmeter kijken we waar interventies het meeste opleveren. Dat kan aan de ene kant een technische ontwikkeling zijn, door nieuwe opties voor het upcyclen van reststromen te ontwikkelen. Hier hoort vaak ook een stuk markt- en businesscase ontwikkeling bij. Aan de andere kant adviseren we ook gemeentes, bijvoorbeeld op de circulaire eisen in tenders en werken we in consortia aan nieuwe verdienmodellen voor hele ketens. We zijn met name actief binnen de thema's biomassa, landgebruik en de bouw. En als echte ondernemers zetten we ook graag onze tanden in zogeheten 'wicked problems' – uitdagingen die sector overstijgend zijn.

Meer weten over specifieke vraagstukken? Neem dan een kijkje op onze website: [Cases – Spaak Circular Solutions \(spaakcs.nl\)](https://www.spaakcs.nl/cases)

Meer weten over de thema's waarbinnen Spaak actief is? Neem dan een kijkje op onze website: [Topics – Spaak Circular Solutions \(spaakcs.nl\)](https://www.spaakcs.nl/topics)

10. Hoe kun je in een complexe industrie beginnen met verminderen van je afval en een circulaire stap maken?

Dit is geen makkelijk vraagstuk. Zo is Spaak op dit moment bezig om een propositie te maken voor ziekenhuizen en daar speelt hetzelfde. Op de operatiekamer (OK) heb je een hele tree met spullen, je gebruikt er maar een paar en de hele tree gaat de prullenbak in. Allereerst kijken we naar wat er allemaal naar binnen gaat, wat wordt er wel en niet gebruikt. Wat gebeurt ermee en wat gaat er naar buiten? Waar we nu naar kijken is of we met een paar schoonmaakbedrijven een samenwerking kunnen starten, dat zij een stap oppakken in de scheiding van het materiaal. Hier kunnen we al een eerste simpele stap maken om het afval te scheiden, vervolgens kijken we naar de verwerkingsmogelijkheden. Een pilot project is een begin. Het is ook een stuk regelgeving waar je mee te maken krijgt. Als je dat wilt veranderen moet je met een aantal ketenpartijen een pilot starten en daarmee inzichtelijk maken wat de mogelijkheden zijn. Is verbranden de enige optie, of is een circulaire oplossing ook mogelijk? Dan kan alleen met een praktijkcase, die is nodig om beleid te veranderen.

Heb je na het lezen van dit document nog andere vragen of sta je te springen om aan de slag te gaan met circulaire oplossingen binnen jouw bedrijf? Laat het ons weten!

www.spaakcs.nl

info@spaakcs.nl

Martijn Savenije - CEO

+31 6 83 58 63 02

m.savenije@spakcs.nl

Spaak Circular Solutions

KVK: 68426690

BTW: NL85 74 359 17 B01

Bank: NL50 TRIO 01 97 99 59 26

Adres

H.J.E. Wenckebachweg 75

1096 AL Amsterdam

